

رئاسة الشؤون الدينية
بالمسجد الحرام والمسجد النبوي

فارسی

فارسي

دَفْنُ الْمَوْتَى فِي الْمَسَاجِدِ

دفن مردگان در مساجد

علامه شیخ

عبد العزیز بن عبد الله بن باز

رحمه الله

ج) جمعية خدمة المحتوى الإسلامي باللغات ، ١٤٤٦ هـ

بن باز ، عبدالعزيز
دفن الموتى في المساجد - فارسي. / عبدالعزيز بن باز - ط١ . -
الرياض ، ١٤٤٦ هـ
٨ ص ٤ ..سم

رقم الإيداع: ١٤٤٦/١٧٠١٦
ردمك: ٩٧٨-٦٠٣-٨٥٣٤-٣٢-٨

دَفْنُ الْمَوْتَى فِي الْمَسَاجِدِ

دفن مردگان در مساجد

لِسَمَاحَةِ الشَّيْخِ الْعَلَّامَةِ
عَبْدِ الْعَزِيزِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ بَازٍ
رَحِمَهُ اللَّهُ

علامه شیخ

عبد العزیز بن عبد الله بن باز

رحمه الله

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

نامه یازدهم:

دفن مردگان در مساجد

به نام خدا، و شکر و سپاس خداوند، و درود و سلام بر رسول
الله، و بر آل او، و کسانی که به هدایت او راه یافتند؛ اما بعد:

من روزنامه «الخرطوم» مورخ ۱۴۱۵/۴/۱۷ هـ را مطالعه کردم، و
دیدم که در آن بیانیه‌ای منتشر شده مبنی بر دفن سید محمد حسن
ادریسی در کنار پدرش در مسجدشان در شهر ام درمان... و غیره.

و به دلیل آنچه خداوند از نصیحت به مسلمانان و بیان انکار منکر
واجب کرده است، لازم دیدم که تذکر دهم در مساجد امری
ناجایز است، بلکه از وسایل شرک و از اعمال یهود و نصاری است
که خداوند آنها را به خاطر این کار مذمت کرده، و پیامبر صلی الله
علیه وسلم آنها را لعنت کرده است. همان‌طور که در صحیحین از
عائشه رضی الله عنها روایت شده است که پیامبر صلی الله علیه وسلم
فرمود: «لَعَنَ اللَّهُ الْيَهُودَ وَالنَّصَارَى، اتَّخَذُوا قُبُورَ أَنْبِيَائِهِمْ مَسَاجِدَ»،

یعنی: «لعنت الله بر يهود و نصارا باد که قبور پیامبران خود را مسجد قرار دادند». و در صحیح مسلم از جناب بن عبدالله رضی الله عنه روایت است که رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمودند: «أَلَا وَإِنَّ مَنْ كَانَ قَبْلَكُمْ كَانُوا يَتَّخِذُونَ قُبُورَ أَنْبِيَائِهِمْ وَصَالِحِيهِمْ مَسَاجِدَ، أَلَا فَلَا تَتَّخِذُوا الْقُبُورَ مَسَاجِدَ؛ فَإِنِّي أَنهَأَكُم عَنْ ذَلِكَ»، یعنی: «بدانید و آگاه باشید: آنان که پیش از شما بودند، قبرهای پیامبران و صالحانشان را مسجد می کردند؛ بدانید و آگاه باشید که نباید قبرها را تبدیل به مساجد کنید؛ من شما را از این کار نهی نموده و باز می دارم». و احادیث در این معنا فراوان است.

پس بر مسلمانان در هر مکان، اعم از حکومت‌ها و ملت‌ها، واجب است که از خداوند پروا کنند، از آنچه نهی شده است دوری نمایند، و مردگان خود را خارج از مساجد دفن کنند، همان‌طور که پیامبر صلی الله علیه وسلم و یارانش رضی الله عنهم اموات را بیرون از مساجد دفن می کردند. همچنین پیروان آنان که با نیکی از ایشان تبعیت می کردند نیز به همین روش عمل می نمودند.

اما وجود قبر پیامبر صلی الله علیه وسلم و دو یارش ابوبکر و عمر

رضی الله عنهما در مسجد او صلی الله علیه وسلم، حجتی بر جواز دفن اموات در مساجد نیست؛ زیرا پیامبر صلی الله علیه وسلم در خانه خود، یعنی در خانه عائشه رضی الله عنها، دفن شد. سپس دو یار او نیز در همانجا دفن شدند.

اما زمانی که ولید بن عبدالملک در ابتدای قرن اول هجری مسجد را توسعه داد، حجره را در داخل مسجد قرار داد. این اقدام او مورد انکار علما قرار گرفت، اما او بر این باور بود که این کار مانعی برای توسعه مسجد ایجاد نمی کند و موضوع واضح است و جای شبهه ندارد.

بنابراین برای هر مسلمانی روشن می شود که پیامبر صلی الله علیه وسلم و دو یار ایشان رضی الله عنهما در مسجد دفن نشدند، و وارد کردن قبور آنها به مسجد به دلیل توسعه، حجتی بر جواز دفن در مساجد نیست؛ زیرا آنها در خانه پیامبر صلی الله علیه وسلم دفن شده اند، نه در مسجد. همچنین عمل ولید حجتی برای کسی در این مورد محسوب نمی شود، بلکه حجت در کتاب خدا، سنت پیامبر صلی الله علیه وسلم، و اجماع سلف امت رضی الله عنهم است. از

خدا می‌خواهیم ما را از پیروان نیک آنها قرار دهد.

برای نصیحت و براءت ذمت، تحریر آن در تاریخ ۱۴ جمادی
الاولی ۱۴۱۵ هجری قمری انجام شد.

وخداوند صاحب توفیق است، ودرود وسلام بر پیامبرمان محمد،
وخاندان، ویاران ایشان، وپیروان آنان که به نیکی از آنها پیروی می
کنند، باد.

fa۳۹۷۷ ۴،۰- ۲۰۲۶/۰۲/۰۹

رئاسة الشؤون الدينية
بالمسجد الحرام والمسجد النبوي

رسالة الحرمين

پیام الحرمین

محتوای راهنما برای زیارت کنندگان مسجدالحرام و مسجدالنبی به زبانهای مختلف

978-603-8534-32-8

